

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
THE ESTONIAN CHAMBER OF DISABLED PEOPLE

Hr. Rannar Vassiljev
Minister
Hr. Margus Tsahkna
Minister
Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie: .07.2015 nr 1.2-2/54
Meie: 28.07.2015 nr 22

Lugupeetud härra Vassiljev, lugupeetud härra Tsahkna

Pöördume teie poole seoses teisel kooskõlastusringil oleva töövõimetoetuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga. Olles esitanud esimesel kooskõlastusringil Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoja) ja liikmesorganisatsioonide arvamuse ja tutvunud vastavas kooskõlastustabelis meie arvamusele suunatud selgitustega, soovime veelkord väljendada oma arvamust erihoolekandeteenuste järjekorra pidamises planeeritavate muudatustega.

EPIKoda ja EPIKoja liikmesorganisatsioon Eesti Vaimupuudega Inimeste Tugiliit (EVPIT) väljendavad muret ja rahulolematust antud selgitustega, mis puudutavad Sotsiaalhoolekande seaduse, tööturuteenuste ja –toetuste seaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse § 11²³ lõike 6 sisu. Oleme jätkuvalt seisukohal, et erihoolekande teenuste järjekorrast väljaarvamise kolme kuu jooksul teenusele mittesiirdumisel ei ole lubatav.

Järgnevalt väljavõtted kooskõlastustabelist (*kursiivis*) ning EPIKoja ja EVPIT seisukoht selgitusele:

Vajadusele lisada erihoolekandeteenuste järjekorrast väljaarvamise alus on viidanud nii Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liit kui ka Sotsiaalkindlustusamet. Täpsustused on tehtud tuginedes Sotsiaalkindlustusameti senisele praktikale ja analüüsidest järjekorra andmeid ja statistikat.

EPIKoja ja EVPIT on seisukohal, et seaduseelnõud luues ei ole täidetud kaasamise head tava ning on tuginetud vaid teenuse osutajate ning järjekorra pidaja arvamusele, mitte teenuse sihtgrupi liikmete ega neid esindavate organisatsioonide arvamusele.

Näitena ööpäevaringse erihooldusteenuse järjekorras on hetkel kokku 309 isikut, kellest 88 ei ole siiski mingil põhjusel soovinud teenusele minna, pikendades seega põhjendamatu teenuse järjekordi ning andmata võimaluse analüüsida teenuse mahtude tegelikku vajadust. Põhjused on järgmised: isik ei taha teenusele minna/keeldub teenusele minemast, avaldamata täpset põhjust; soovib, et Sotsiaalkindlustusameti juhtumikorraldaja võtaks uuesti ühendust ja pakuks kohta 1-2 aasta pärast; isik/eeskostja/KOV võtab ise ühendust kui koha vajadus peaks tekkima; isik saab enda hinnangul kodus veel hästi hakkama, teenust ei ole praegu vaja, aga soovib jääda järjekorda; läheb teenusele siis, kui ema/isa enam ei ole. Arvestades asjaolu, et tegemist on isikutega, kellel on ekspertidest koosnev rehabilitatsioonimeeskond hinnanud ööpäevaringse teenuse vajaduse ning isik või tema eestkostja on esitanud teenuse avalduse ning ühtlasi on valinud ka sobiva(d) teenuse osutaja, siis ei ole põhjendatud teenusest keeldumine, kui saabub riiklikult rahastatud teenuskoht just selle, varem valitud teenuse osutaja juurde.

EPIKoda ja EVPIT on arvamusel, et tänane erihoolekandeteenuste järjekorra pidamise praktika ei ole tingitud mitte erihoolekandeteenuste tegelikust väiksemast vajadusest vaid teenusekorraldaja suutmatusest pakkuda seadusega ettenähtud ühtlase kvaliteediga teenuseid õigustatud isikule vajalikus mahus vajalikul ajal. Leiame, et 309-st 88 isiku teenusele suundumise edasilükkamine ei ole piisav põhjendus teenuse järjekorrast väljaarvamise klausli kehtestamiseks. Samas jääb selgutuks, kas ja kuidas riik kavatses kiirendada nende (sama näite puhul siis 221 isiku) teenuse järjekorras olijate teenusele pääsemist, kes on õigustatud teenust saama, kuid peavad ootama järjekorras.

EPIKoda ja EVPIT mõistavad, et igaks juhuks järjekorras olijad on järjekorra pidajale probleem, kuid sundimine teenusele järjekorrast kustutamise hirmus ei ole vastavuses inimese õigustega, ei soodusta tervet konkurentsi tekkimist teenuse osutajate vahel ning muudab mõttetuks teenuse kvaliteedi arendamise (nt EQUASS kvaliteedisüsteem).

Järjekordades saab ka praegu teha vajadusel muudatusi. Kui soov muutub (teenusele minemise kuupäev, teenuse osutaja, maakond) siis annab isik sellest teada ning seda isiku järjekorras viibimise infot ka muudetakse.

EPIKoda ja EVPIT viitavad, et hetkel ei avaldata teenuse järjekorda asujatele, kui pikk on järjekord ühe või teise teenuseosutaja juures erinevate erihoolekandeteenuste lõikes. Oleme veendunud, et järjekorrad peavad olema avalikud teenuseosutajate ja teenuste lõikes. Vastase korral on teenuse järjekorda panijal ebaproportsionaalselt vähe infot teenuseosutaja valimiseks. Järjekordade avalikustamine teenuseosutajate ja teenuste lõikes on ka teenuse osutajate huvides, et oma arengut planeerida.

EPIKoda ja EVPIT on seisukohal, et igal inimesel on õigus valida ise teenuse osutaja (ehk siis koht kust teenust osta) ja teenusele suundumise aeg. Järjekorrast kustamine juhul kui inimene ei soovi antud teenuse osutaja juurde teenusele minna, on lubamatu. Kutsume seaduse loojaid tungivalt mitte rakendama vastavat sätet, säilitama järjekorra pidamisel täna kehtiva korra (mille kohaselt isik võib teenuse kasutamise edasi lükata, kaotamata kohta järjekorras) ning suunama jõupingutused erihoolekandeteenuste vajaduspõhisema osutamise saavutamisele ning läbipaistvamale teenusejärjekordade pidamisele. Igaks juhuks järjekorras

olemine kaob, kui rahastatakse rohkem teenuse kohti, rahastatakse lähtuvalt isiku soovist mitte lähtuvalt teenuseosutaja vajadusest ning soodustatakse väikeste MTÜst teenuse osutajate tegevust.

Lugupidamisega,

Anneli Habicht
EPIKoja tegevjuht
/digiallkirjastatud/

E-post: anneli.habicht@epikoda.ee
Tel. 5688 0320

Agne Raudmees
EVPIT juhataja
/digiallkirjastatud/

E-post: agne@vaimukad.ee
Tel. 56671222